

QORTI ĊIVILI – PRIM’AWLA

ONOR. IMHALLEF MIRIAM HAYMAN LL.D.

Seduta tal-lum l-Erbgha 13 ta’ Marzu, 2024

Rikors Ġuramentat Numru 438/18 MH

Numru:

Avv. Rodianne Sciberras noe

Vs

IIG Bank Malta Ltd.

Il-Qorti

Rat ir-rikors ġuramentat fejn gie premiss u mitlub illi:

- 1. ILLI l-esponenti hija mandatarja specjali tas-socjeta` PS International LLC (PSI) u dan skont l-annessa prokura datata sebgha ta’ Novembru tas-sena elfejn u sbatax (07.11.2017)(Dok A);*

2. *ILLI s-socjeta` Kohnor International General Trading LLC kienet ikkuntrattat u ordnat minghand is-socjeta` esponenti konsenja ta' merce, senjatement 225,000,000 kilo t'ghads ahmar (red lentils); liema konsenja, bhat-tlieta l-ohra li kienet giet ordnata qabel mill-istess socjeta`, giet ikkonsenjata lil Kohnor International General Trading LLD;*
3. *Illi jirrizulta illi l-modalita` tal-hlas kellha tkun illi IIG Bank (Malta) Ltd jaffettwa l-pagament favur is-socjeta` attrici kif appena l-istess socjeta` tghaddi d-dokumentazzjoni relattiva lill-istess bank, u cioe` sebat ijiem qabel l-konsenja tasal ghand is-socjeta` Kohnor International General Trading LLD. Effettivament il-bank konvenut hallas lis-socjeta` attrici ghal tlieta minn erbgħa fatturi;*
4. *Illi jirrizulta u mhux kontestat li l-konsenja ta' ghads ahmar konnessa mal-fattura bir-referenza S-0137A, bil-valur ta' mija u sebgha u hamsin elf u hames mitt dollaru amerika (\$157,500) ekwivalenti għall-mija u tlieta u tletin elf, mija u tmienja u tletin ewro u tmax-il centezmu (Eur 133,138.12), waslet ghand is-socjeta` Kohinoor (Dok B); filwaqt li s-socjeta` attrici bagħtet l-inkartament relattiv lill-IIG Bank (Malta) Ltd;*
5. *Illi jirrizulta illi madanakollu u minkejja li s-socjeta` attrici ottemperat ruhha ma' dak rikjest minnha u għaddiet id-dokumenti in kwistjoni lill-bank, l-istess bank konvenut għadu qed jirrifjuta li jaffettwa l-hlas tal-istess u dan nonostante li anke gie formalment interpellat permezz t'ittra ufficjali bin-numru 4487/17 (Dok C annessa);*

Għaldaqstant, jghidu l-bank intimat ghaliex din l-Onorabbli Qorti m'ghandhiex:

1. *Tiddikjara illi bejn is-socjeta` attrici u s-socjeta` Kohnor International General Trading LLC kien hemm kuntratt validu ta' bejgh ai termini tal-artikolu 1347 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;*
2. *Tiddikjara illi kien hemm relazzjoni bejn l-bank konvenut, is-socjeta` Kohnor International General Trading LLC u s-socjeta` attrici, in konnessjoni mal-bejgh, xiri u hlas ta' konsenja ta' ghads ahmar minghand is-socjeta` attrici;*

3. *Tiddikjara illi l-bank konvenut naqas milli jwettaq l-obbligi tieghu u cioe` li jhallas il-fattura bir-referenza S0137A fl-ammont ta' mija u sebgha u hamsin elf u hames mitt dollaru amerika (\$157,500) ekwivalenti ghall-mija u tlieta u tletin elf, mija u tmienja u tletin ewro u tmax-il centezmu (Eur 133,138.12);*
4. *Konsegwentement tordna lill-bank konvenut sabiex ihallas lis-socjeta` attrici, il-fattura bir-referenza S0137A fl-ammont ta' mija u sebgha u hamsin elf u hames mitt dollaru amerika (\$157,500) ekwivalenti ghall-mija u tlieta u tletin elf, mija u tmienja u tletin ewro u tmax-il centezmu (Eur 133,138.12), flimkien mal-imghaxijiet legali;*

Bl-ispejjeż kontra l-bank intimat, inkluż l-ispejjeż tal-Ittra Ufficjali bin-numru 4487/17, bl-imghaxijiet relattivi skont il-ligi sal-hlas effettiv kontra l-bank intimat, li huwa minn issa ingunt in subizzjoni.

Rat ukoll ir-risposta ġuramentata fejn ġie eċċepiet illi:

1. *Illi l-kawża attriċi hija nfondata fil-fatt u fid-dritt;*
2. *Illi b`mod preliminari, l-bank konvenut m`għandu l-ebda relazzjoni ġuridika u/jew kummerċjali mas-soċjeta attriċi. B`mod partikolari, l-imsemmi konvenut ma huwiex involut fil-kummerċ ta' xiri u bejgħ ta' merkanzija u, fil-kuntest speċifiku tal-każ odjern, il-bank la daħal f`ebda ftehim mas-soċjeta attriċi u lanqas ma assumu ebda forma ta' obbligi fil-konfront tas-soċjeta attriċi. Għaldaqstant il-bank konvenut għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju;*
3. *Illi l-fattura li dwarha tittratta l-kawża odjerna, cioe fattura bir-referenza S1037A, tgħajjat lil Kohinoor International General Trading LLC (**Kohinoor**) u għalhekk hija l-istess Kohinoor li semmai għandha twieġeb għat-talbiet attriċi;*
4. *Illi, b`referenza għat-tielet paragarfu tar-rikors ġuramentat huwa sottomess illi, b`mod qarrieqi, is-soċjeta attriċi qed tipprova torbot il-*

konsenja de quo li ma thallsitx tagħha, ma' konsenji oħra preċedenti, mhux relatati, għalkemm kienu bejn l-istess soċjeta attriċi u Kohinoor. F'dawn il-konsenji l-oħra preċedenti l-bank konvenut ngħata struzzjonijiet speċifiċi biex jiġbor il-ħlas minn Kohinoor u jgħaddi l-pagament lis-soċjeta attriċi. Ma ġarax l-istess fil-konsenja li dwarha tittratta l-kawża odjerna fejn il-bank konvenut ma rċieva ebda struzzjonijiet;

5. *Illi jirriżulta għalhekk li l-bank konvenut ma għandu l-ebda obbligu li jhallas lis-soċjeta attriċi għal xi allegat bejgħ li sar mill-istess soċjeta attriċi lil Kohinoor, u ma jistax jinżamm responsabbli għall-allegat nuqqas ta' ħlas ta' din il-fattura (cioe fattura S1037A), kif qed jiġi pretiż mill-attriċi;*
6. *Illi fir-rigward ta' dak li jintqal fil-ħames paragrafu tar-rikors ġuramentat huwa sottomess illi l-bank konvenut m'huwiex edott b'xi rikjesti li saru lis-soċjeta attriċi biex din tghaddi xi dokumenti lill-bank konvenut. Ċertament illi dawn l-istruzzjonijiet jew rikjesti ma ġewx mill-bank konvenut u l-bank konvenut l-anqas biss kien jaf bihom. Wisq anqas ma kien jaf li l-partijiet kienu, skont dak allegat mis-soċjeta attriċi, ftiehm u li l-bank kellu jkollu xi rwol fit-tranzazzjoni in kwistjoni;*
7. *Illi abbażi tas-suespost, huwa ferm evidenti li l-bank intimat mhuwiex il-**legittimu kontradittur** tat-talbiet attriċi u għalhekk għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju;*
8. *Illi s-soċjeta attriċi konvenjentement naqset milli ssemmi li l-bank konvenut ġja kkomunika dan kollu hawn fuq espost lis-soċjeta attriċi kemm f'korrispondenza bejn il-partijiet, kemm f'ittra legali mibgħuta lis-soċjeta attriċi bħala twegiba għal ittra legali li l-bank kien rċieva mis-soċjeta attriċi, kif ukoll f'ittra legali li biha l-bank konvenut rrisponda għall-ittra legali msemmija mis-soċjeta attriċi fil-ħames paragrafu tar-rikors ġuramentat tagħha. Kopja ta' din l-ittra uffiċjali mibgħuta mill-bank konvenut qed tiġi annessa bħala **Dok. IIG1**;*
9. *Illi bla ħsara għas-suespost, l-ewwel talba attriċi hija nsostenibbli stante li Kohinoor l-anqas biss hija parti fil-kawża odjerna, u għalhekk talba għal*

dikjarazzjoni dwar l-eżistenza ta' rabta kuntrattwali bejn is-soċjeta attriċi u Kohinoor (u fejn il-bank konvenut l-anqas kien parti) ma tistax issir.

Għaldaqstant, it-talbiet attriċi għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż kontra l-istess soċjeta attriċi, li minn issa hija ngunta għas-subizzjoni.

Salv eċċezzjonijiet oħra permessi skont il-liġi.

Rat l-atti kollha tal-kawża u semgħet il-provi kollha prodotti.

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet, semgħet kull trattazzjoni.

Ikkunsidrat.

Fatti fil-qosor.

Din il-kawża hija waħda fejn is-soċjeta' attriċi qegħda titlob minghand il-bank konvenut ħlas ta' konsenja ta' merċe ta' għażż li hi kellha tibgħat lil kumpanija Kohinoor u din tkun riċeventi darba li l-ewwel ikun assigurat mill-bank konvenut li l-istess kumpanija barranija tkun effettwat il-ħlas ta' din il-merċe lil bank ta' l-attriċi. Din il-proċedura ta' Direct collection kienet timplika lil bank konvenut, f'dan il-kaz estran għal ftehim bejn il-partijiet, ikun hekk magħżul mix-xerrej, mentri il-bejjiegħa tassigura li tibgħat lil bank hekk magħżul id-dokumenti kollha neċessarji ma dan in-negozju *inter alia* l-istruzzjonijiet ta' pagament u l-bank fil-kaz tagħna il-konvenut jaderixxi ma l-istess. Il-bank konvenut f'din id-Direct Collection jirrilaxxa d-dokumenti opportuni lix-xerrejja bħal Bill of Lading (titlu fuq il-merċe) biss meta il-bank tal-bejjiegħ ikun riċeventi tal-fondi. Gara lil bank konvenut, li skontu ma rċeva ebda struzzjoni ta' Direct Collection minghand l-attriċi u għax għaraf lil Kohinoor bħala klijent tiegħu li jinnegozja f'dawn il-*commodities*, wara verifiċi ma Kohinoor irrilaxxa d-dokumenti f'idejn din ta' l-aħħar li allura ħadet pussess tal-merkanzija bla ma qatt affettwat il-ħlas.

L-attriċi għalhekk resqet din il-kawża għax timputa versu l-konvenut responsabilità ta' nuqqas ta' ħlas ukoll tali ma aderrixix ma'l hekk imsejjha URC522 regolamenti.

Il-konvenut bank jirrispingi bis-saħħa din ix-xilja.

Ikkunsidrat

Kif inhu ben saput fil-kawzi ta' natura ċivili l-onu tal prova jaqa' fuq minn jallega, li jrid jwassal għal konvinċiment sal grad tal-probabbli. Il-provi miġjuba f' din il-kawża huma tali lil Qorti hija presentata b'żewġ versjonijiet dijametrikamnet opposti għalhekk hemm il-ħtiega li ssir valutazzjoni reqqa ta' l-istess biex tinstab il-verita'. Konsegwenza ta' hekk il-Qorti tħoss li għandha tirriporoduċi x-xhieda u l-provi fid-dettal.

Xhieda

Anthony Gilligan.

Dan ix-xhud li ddepona bil-lingwa Ingliża spjega li hu kiern Senior Trader mas-soċjeta' attriċi. Spjega lis-soċjeta attriċi li kienet tinnegozja f'piżelli, *beans*, u għažż. Jispjega li fil-15 ta' Jannar daħħlu go kuntratt ma Kohinoor International għal bejgħ ta' għoxrin container ta' għažż.

Spjega lil kuntratt kien maqsum f'żewġ partijiet, l-ewwel parti A dik ta' 225 tunellata, waħda għal Vancouver Canada u oħra għal Colombo, Sri Lanka. It-tieni porzjon kienet ta' 75.16 metru u kienet minn Vancouver għal Mersin it-Turkija. Jispjega lid-dokumenti bl-istruzzjonijiet għal pagament ġew presentati lil konvenut IIG. Spjega lis-sistema ta' pagament li biha kellha tithallas is-soċjeta' attriċi kienet Cash against documents tramite il-bank tax-xerrejja, għalhekk il-bank konvenut.

Xhed li l-porzjon A ġie *shipped* u wasal fil-11 ta' Jannar, 2016 u l-porzjoni B wasal fit-18 ta' Jannar, dejjem bl-intervent tal-Bank tax-xerrej, il-bank konvenut.

Esebixxa id-dokument AG biex juri il-bejgħ imsemmi.¹

Spjega li fost l-oħrajn id-dokumenti li ġew mibgħuta lil bank konvenut marbuta mall konsenja *de quo agitur* kienu il-Bill of Lading, Commercial Invoice, Certificate of Origin (tal-prodott), Weight Certificate, Packing List, Physiosanitary Certificate u Analysis Cerificate. Jakkumpanja dana kollu kien

---

¹ Folio 72

hemm dik li hija n kontestazzjoni bejn il-partijiet, l-imsejjha DC Covering Letter; Direct Collection Covering Letter.

Esebixxa ukoll id-dokument AG2² li huma dokumentazzjoni bi prova li konsenja kienet wasslet fid-destinazzjoni tagħha.

Esebixxa d-dokumenti AG3³ li juri konsenja *shipped* minn Vancouver Canada għal Mersin Turkija fil-15 ta' Diċembru. Għal din kienu imħallsin *in full* dan bl-intervent tal-bank konvenut u bil-proċedura ta' Direct Collection. Jispjega lil pagament għalhekk sar mill-bank magħżul mix-xerrej, il-bank konvenut lil Bank tal-bejjiegh, the Bank of New York Mellon.

Jispjega lil din il-metodoloġija ta' pagament ħadmet bejn is-soċjetà attriċi u l-istess xerrej fil-konfront ta' żewġ kuntratti; *“ the one we are talking about which we call 01 37 A and B that was shipped in two parts. There was another contract with 10 containers which was on the buyers' instructions were shipped five and five containers to Marsin. And these two containers, we were also instructed to present the documents to IIG bank and we were paid in full. ”*⁴

Għadda biex jesebixxi d-dokument AG4⁵ biex juri l-pagamenti li kienu fil-fatt ġew affettwati mill-konvenut għal Bank of New York Mellon, il-bank nominat mill-attriċi bl-arrangement tad-Direct Collection.

Esebixxa ukoll id-dokument AG6⁶ li huma l-istruzzjonijiet li jirċievi l bank nominat mix-xerrej, allura l-konvenut, mibgħuta bil-courier, u dan id-dokument juri it-tracking number ta' l-istess kontenut mibgħut. Dan huwa relatat mas-shipment 137A allura l-konsenja n kontestazzjoni.

Fl-aħħar esebixxa ukoll, bħala dokument AG7⁷, l-istruzzjoni lix-xerrej ta u baġat biex għal fini ta' Direct Collection, fejn ġie nominat il-bank konvenut, (ara folio 63 fir-rigward) u dan fil-konfront ta' shipment 137A u 137B⁸. Fir-rigward ta' dan id-dokument jispjega li din il-kommunikazzjoni kienet qed issir bejn persuna li taħdem mas-soċjeta' attriċi fil-logistics, ċertu Nikki u ċertu Jay Shaker, logistics person tax-xerrej Kohinoor. Qal lil person li għalqet in-negozzju, għax-xerrej, ċerta Mohammed Azin kien il-persuna li kien innomina lil Bank konvenut fl-email relattiva għal kwistjoni tal-pagament.

Spjega li fil-konfront tal-konsenja ta' l-għażż in kontestazzjoni, l-attriċi ma rċeviet ebda pagament imma l-bank konvenut xorta rrilaxxa d-dokumenti relatati

² Folio 99

³ Folio 106

⁴ Folio 51

⁵ Folio 131

⁶ Folio 163

⁷ Folio 70

⁸ Folio 66 u 67

ma l-istess konsenja lil Kohinoor, senjatament il-Bill of lading, għalhekk it-tiolu fuq l-merce in kwistjoni. Ighid lis-soċjeta' attriċi s'tharget tramite il-bank tagħha, The New York Bank Mellon għaliex ma kienetx irċeviet dan il-pagament, wara ftit xhur saru jafu lix-xerrej kellu l-pussess tal-merce, ukoll lil bank konvenut ma kienx qed jirrispondi lili bank tagħhom fuq tali kweżit.

Qal li aktar tard saru jafu, u ġew infurmati lil bank konvenut kien qed iġhid li ma kienx irċeva l-*covering letter tad-direct collection*, għalhekk struzzjonijiet kif kellu jsir il-ħlas, u li b'hekk kellu l-ewwel jiġbor il-ħlas mingħand il-klijent tiegħu, jibgħat lil-istess flejjes lil bank ta' l-attriċi imbagħad jirrilaxxa f'idejn ix-xerrej id-dokumenti.

Spjega l-*iter* ta' din il-proċedura; “ *so the shipment would be made, an appropriation would be made to the buyer with the shipment details. We give the buyer a draft of the bill of Lading, to make sure everything is in order. Once approved that bill of Lading, we have the original bill of lading, we issue the other supporting documents. We put those together as a package, together with direct collection letter. We send them to the bank that is nominated by the buyer, ... the bank notifies the buyer that they have the documents and payments must be affected before the bank turns the document. Once the buyer has the documents, he goes to the shipping line and withdraws.*

Court; By that time the payment would have been affected?

Witness; Correct. We would be in the receipt.”⁹

Dwar l-iskuza lil bank konvenut qed jressaq, li hu ma rċevix id-Direct Collection letter jixhed hekk: “*It is impossible for a set of documents to leave our office without the supporting evidence. It is the last thing that the logistics people do, is they scanned the documents themselves so they have the records. They put them in the FedEx pack.*”¹⁰

Żid li din kienet prassi komuni f'International Banking. Tant li żid li kemm kien ilu fin-negozju tal-*grain*, mis-sena 1975, qatt ma kien esperjenza li bank jirrilaxxa dokumenti qabel ma jsir il-pagament.

Qal li ppruvaw da parti tagħhom jiġru u jfittxu lix-xerrej, imma nel frat temp dan kien għalaq l-uffiċini tiegħu u mar *in liquidation* ta' l-assi tiegħu fil Kosta d' Avorju. Qal lix-xerrej kellmu bit-telefon xi darbtejn u wegħdu li kien se jkellm lil bank tiegħu, il-konvenut, però spiċċa iddistakka it-telefon u ma setax jagħmel kuntatt iżjed miegħu. Hawn kien qed jirreferi għal ċertu Fahim.

⁹ Folio 55

¹⁰ Folio 56

In għeluq tax-xhieda tiegħu ddeskriva l-kumpanija attriċi bħala waħda li kienet tinnegozja fuq bażi internazzjonali, kellha uffiċji fil-Kanada, Ċina, Indja, u kienet tesporta fi 48 pajjiżi mad-dinja. Kellha esperjenza vasta f'*international trade* u l-istess japplika għal-impjegati tagħha. Iddeskriva din l-esperjenza in kwistjoni bħala waħda ‘*..unique, to say the least.*’¹¹

In kontro-eżami¹² kien insistenti fuq id-direct collection bħala metodoloġija ta' pagament magħżul ukoll li huma bagħtu lil bank tax-xerrej id-dokumenti, direct collection letter bl-istruzzjonijiet tal-pagament.

Ikkonferma ukoll li meta is-soċjeta' attriċi ma rċevietx il-pagament, kien il-bank tagħha The New York Bank Mellon li kellem lil bank konvenut. Ikkonferma li *per se* huma ma kellhom ebda relazzjoni mal-bank konvenut. Qal però li kien ix-xerrej li nnomina lil bank per konsegwenza huma bħala bejjiegħa jibgħatu d-dokumenti lilu, għalhekk direct collection, bl-istruzzjonijiet li jhallsu lilhom, tramite il-Bank ta' New York, u biss wara jirrilaxxaw id-dokumenti. Ikkonferma id-dokument AG1 ġia suriferut bħala d-dokumenti lil-bejjiegħa attriċi bagħtu lil bank konvenut. Fl-istess iġid li kien hemm indikat il-Bank ta' New York Mellon għal fini tal-ħlas. Spjega li għalkemm il-bank konvenut ma kienx parti fil-kuntratt tal-merce, li kien l-istess konvenut li fil-metodu ta' pagament miftiehem innomina lil bank tiegħu. Ikkonferma għalhekk li huwa kardinali lil bank konvenut ikun irċeva l-istruzzjonijiet mingħand l-attriċi kif għandu jimxi għal pagament. Żid li kien hemm ċirka erba' instanzi ta' dan it-tip ta' pagament bejn il-partijiet. Jixhed li din it-transazzjoni n tematika kienet it-tieni li ġrat bejn il-partijiet. Għamel referenza għal dak li ġia ġie presentat a folio 166 fejn ġew esebiiti it-tracking number tad-dokumentazzjoni mibgħuta.

Jispjega li din id-dokumentazzjoni kienet mibgħuta fil-11 ta' Jannar, 2016, bħala l-ewwel parti tal-kuntratt, mentri l-porzjon B li ġie konsenjat fit-18 ta' Jannar, 2016, dan it-tieni parti tal-kuntratt.

Jikkonferma li kull parti mill-erbgha msemmija kellha l-istess dokumenti u struzzjonijiet mibgħuta lil bank konvenut, li huma ġew imħallsa għal tlieta imma mhux għal din il-konsenja *de quo*.

Akatar tard jiċċara li ma ġewx imħallsin għal ewwel set ta' dokumenti mibgħuta, però li fil-konfront tat-tlieta li segwew rċewew il-ħlas.

Spjega ukoll u affirma li biex x-xerrej ġie fil-pussess tal-Bill of Lading dan seta' ġie trasmess lilu biss mill-bank konvenut, din issejthilha "*custom of international*

¹¹ Folio 59

¹² Folio 177

trade”¹³ Insista lil Bill of Lading seta’ jingħata biss lil xerrej mill-bank konvenut, **ghax kien fil-pussess tiegħu**, u li ma kien hemm ebda possibilita’ oħra għajr din.

Qal li meta s-soċjeta’ attriċi ma rċevietx il-pagament tal-konsenja huma kienu kkomunikaw max-xerrej li kien qalhom biss li kienu waqa’ lura fil-ħlas.

Ikkonferma ukoll li minn naħa tas-soċjeta’ attriċi, hu ma kienx parti mill-Logistics Team li kien skennja d-dokumenti bil-Collection Letter li ntbagħtu bil-Fedex. Pero xehed li darba dawn id-okumenti jigu scanned qabel ma jintbagħtu, dawn jitqegħdu fuq J Drive record u kopja tagħhom kien ġia presenta kif ingħad aktar ‘l fuq.

Ighid *“The documents are all scanned together, this scan is sent to the logistics’ Professional team and take those documents, including the collection letter, and put them in a Fedex envelope and recoreded on the J Drive. So we have a permanent record of everything we sent.”*¹⁴

In ri-eżami kkonferma li il-Bill of Lading originali kien fil-pussess tal-bank konvenut u lir-riċevitur finali kellu jkun ix-xerrej.

Fuq dak li okkorra jixhed ukoll li kien jemmen, anzi juża l-pro-nom *we “...that there is something sinister..”*¹⁵ Pero qatt iżjed fix-xhieda ma jellabora fuq dan il-ħsieb jew fatt anness miegħu.

Ġiet presentata mis-soċjeta’ attriċi korrisondenza¹⁶ li saret bejn dan ix-xhud u l-Bank New York Mellon biex tiġi investigata din l-okkorrenza ta’ nuqqas ta’ pagament. Ukoll korrisondenza relatata ma dan tal-investigazzjoni li għamel il Bank New York Mellon mal-bank konvenut dwar dan.

Skontu l-bank konvenut ma kienx daqshekk agevolanti fir-risposti tiegħu u kien anke mankanti f’dan. Oltre f’April, 2016 wara varji messaġġi mibgħuta li għalihom il-bank tas-soċjeta’ attriċi ma rċeva ebda risposta, issa ntbagħat hekk mill-bank konvenut: *“ Please note that we are in contact with the drawee regarding the matter and we will revert upon receipt of their reply”*¹⁷

---

¹³ Folio 194

¹⁴ Folio 204

¹⁵ Folio 199

¹⁶ Folio 209-216

¹⁷ Folio 214

Il-Bank New York Mellon jirreġistra li ma rċieva ebda messagg ieħor sat 8 ta' Mejju 2016 għal messagg li kien baġat fit-8 ta' Marzu, 2016.

Fit-8 ta' Mejju, 2016 il-bank konvenut wieġeb hekk; *Documents sent under FedEx number 7753 7726 5341 did not, repeat did not, include any covering letter. We firmly reiterate that there was no mention off the Bank of New York Mellon or of the text.*

The enclosed documents... for collection.

There was not even an invoice accompanying the documents, as a matter of policy, all incoming documents to IIGB... by Courier are scanned and we have rechecked our records, there was no covering letter and will hold documentary proof of this. Furthermore please spare to our MT999 dated 15th March 2016 which was in response to your first tracer dated 11 March 2016 in our MT 999 we had indicated that we could not relate your message to any of our files and we ask you to provide us with further details in order to be able to trace matter accordingly. This is also a clear indication that IIGBMTMTA had no details related to these documents.

The documents were sent directly by PS international LLC and not from the Bank of New York Mellon (we also hold copy of FedEx way bill) and with all due respect you are not in a position to assert that the cover letter was included and even more to inappropriately state that our explanation is not credible. We categorically refute your claim for principal or interest.

Without any liability or responsibility on our part we will try to contact Kohinoor but is that proves unsuccessful we will close our files accordingly. We suggest that PS International directly contacts Kohinoor."¹⁸

Ġiet esebita ukoll dikjarazzjoni¹⁹ ta' **Nikki Perez** mehud ġewwa l-Kanada. Tgħid li hi kienet il-*logistics person* li ħadet ħsieb id-dokumentazzjoni in tematika ukoll li skont l-esperjenza tagħha kull transazzjoni li tinvolvi *cash against documents*²⁰ kellha tinkludi *cover letter* b'istruzzjonijiet. Tkompli "After reviewing the shipping details and copies of documents sent, a clear cover letter was scanned is a part of the full set of documents. it is a standard practise that once documents are scanned-they are then placed in a sealed Courier envelope. It would be extremely unusual for all but the two cover pages to disappear from the full set of documentation sent, especially when we have a scan of the full documents prepared and the cover letter is included. Based upon the scan of documents from

---

¹⁸ Folio 216

¹⁹ Fin-nota akkompanjanti imsejjaħ affidavit.

²⁰ Bħal fil-kaz ta' Direct collection.

January 2016, along with the timeline of events I created back in August 2016, I am very confident that the cover pages were included”

Din id-dikjarazzjoni saret fit-8 ta' Lulju, 2018.

Din ix-xhud qatt ma ngabet tixhed viva voce mill-ebda parti jew intalab li ssir kontro-eżami tagħha.

Da parti tal-bank konvenut xehed **Renald Theuma**, deputy CEO tal-bank.²¹ Spjega li kienet is-senior manager Christine Saliba li kienet inkarigata mill-korrispondenza n veretnza. Presenta id-dokument RT8 (recte dok RT7²²) li kien juri li fil-11 ta' Jannar, il-bank konvenut kien irċeva FedEx u li dawn id-dokumenti ffirmit għalihom l-imsemmija Saliba.

Ikkonferma li l-original tad-dokumenti ngħataw lil Kohinoor International General Trading Limited. Inbagħtulhom *b'Courier Service*. Anzi jipreċiża li dawn ma ntbagħtux lil Kohinorr imma lil terza persuna (soċjeta' estera) indikata minnhom, cioè Marina Commodities Inc Canada u dan fuq skorta tal-Bill of Lading li rċevew issa mingħand Kohinoor.

Jispjega lil Kohinoor kienet klijenta tal-bank konvenut u l-kuntatt tal-kumpanija kien ċertu Fahim Asad, ic-CEO tal-kumpanija.

Mistoqsi dwar il-kommunikazzjoni mibgħuta mill-Bank konvenut lil New York Bank Mellon datata 1 ta' April, 2016, fejn kif ġia rajna aktar 'l fuq, kienu wiegħbu li kienu se jagħmlu kuntatt mad-drawee, allura Kohinoor, wiegħeb li dana Kohinoor kien wegħibhom li kien qed jinvestiga dak li kien okkorra. Xehed ukoll li Fahid Asid/Asad fil-fatt qatt ma tahom risposta definittiva.

Dwar dak mistqarr mill-bank konvenut li ma kienx irċeva covering letter mall-FedEx mibgħuta mill-attriċi, spjega li darba li jidhol *courier* għewwa l-bank, il-bank kien jiskennja d-dokumenti kollha u jpoġġihom go folder u li dan l-folder jitqassam bejn daww li jidhlu u joħorġu mill-bank *qua* dokumenti.

Igħid li meta tagħfas l-iscreenshot RT6²³ joħorġu biss id-dokumenti esebiti bħala RT7, žid li la kien hemm *covering letter* u lanqas *invoice*. Žid li dan id-dokumenti kien juri *invoices* oħra ta' l-istess Kohinoor li għew imħallsin, mentri l-ismijiet ta' klijenti terzi għew *redacted*.

Mistoqsi għala, darba lil dokument riċevuti mingħand l-attriċi, senjatament il-Bill of Lading kien jaqra PS International on behalf of Marina Commodities Ltd, ma sarx kuntatt mas-soċjeta' rimandanti, wiegħeb li stante lil bank kellu klijent

²¹ Folio 225

²² Folio 250

²³ Folio 249

wiehed li kien jikkomerċja f' dawn il-*commodities*, l-għażż, allura huma, l-bank konvenut, tkellem ma dan li kkonfermalhom li kien qed jistenna dan il-konsenja minghand l-attriċi. Ikkonfermaw u aċċertaw in-numru tal-Bill of Lading ma Kohinoor imgħad irrilaxxaw id-d-dokumenti. Ighid ukoll lil bank konvenut la kien jaf u lanqas kellu relazzjoni mas-soċjeta' attriċi.

Ighid lil bank konvenut rċeva għalhekk struzzjonijiet minghand Kohinoor la kien sprovist minn istruzzjonijiet oħra. Esebixxa d-dokument RT3²⁴. Ġew esebiti ukoll l-istruzzjonijiet li rċewew minghand Kohinoor fir-rigward.²⁵

Meta reġa ddepona insista li għalkemm qed jingħad lid-dokumenti intbagħtu mill-attriċi taht il-kappa ta' Uniform Rules For Collections, URC 522, dan ma kienx il-kaz la ma kienux akkumpanjati minn *covering letter* u *collection instructions*.

Spejga li mankanti dawn id-dokumenti l-bank eżamina dak li kien rċeva, ra li si tratta ta' konsenja ta' għażż, qies li kellu klijent wiehed biss li kien jinnegozja f'din il-*commodity*, staqsew lil dan il-klijent kienx qed jistenna din il-konsenja, ivverifikaw miegħu n-numru tal-Bill of Lading, u meta qabel kollox għaddewlu d-dokumenti relattivi għal konsenja.

Spjega ukoll li kienet ir-responsabilta' ta' l-esportatur li jqiegħed u jibgħat id-dokumenti opportuni għal *direct collection* lil bank magħżul mill-konvenut.

Xhud ieħor imressaq mill-bank konvenut hija **Christine Saliba**.²⁶ Minhabba n-natura tal-provi prodotti u għax dan il-kaz jistrieħ fuq il-bilanċ ta' probalita' *par excellence*, u għax kif ingħad il-Qorti hija presentata b'żewġ versjonijiet opposti, se tiġi prodotta ukoll fit-tul ix-xhieda ta' din ix-xhud.

Christine Saliba tintroduċi lilha nnifisha bħala Deputy Chief Operations Officer mal-konvenut, fiż-żmien ta' l-okkorenza kienet tokkupa l-kariga ta' Manager fl-Operations Department.

Tispjega li fil-11 ta' Jannar, 2016 bħal kuljum fil-bank irċewew couriers, dawn in magġoranza tgħid li kienu relatati ma Trade Finance. Dawn kienu mmorru għandha u hi teżamina x'inhuma u l-kontenut tagħhom. Kien kompitu tagħha teżamina l-istruzzjonijiet mibgħuta fihom. Tirreferi għad-dokument CS1 li tgħid iffirmat għalih hi stess. Tispjega:-

---

²⁴ Folio 269

²⁵ Ara nota 272

²⁶ Folio 334

'Is-CS1²⁷ tindika li jiena ffirmajt għalih dan dan il-courier. Fl-IIG Bank għandha proċedura wkoll li kull courier li jidhol jiġi skenjat biex aħna jkollna evidenza tad-dokumenti li aħna nkunu rcevejna, li dik kienet is-CS2.²⁸ Wara li d-dokumenti ġew skanjati, bdejt indur id-dokumenti biex nara eżattament irċevejna. Meta kont qed indurhom irrealizzajt li la kien hemm covering letter magħhom dawn u lanqas invoice. Aħna fl-IIG mhux l-ewwel darba. La kien hemm collection instructions u lanqas invoice, li dan jiena pprezentajt id-dokumenti, kopja tad-dokumenti li rċevejna li hija c-CS3²⁹. Fl-IIG Bank mhux l-ewwel darba li aħna nirċievu dokumenti mingħajr istruzzjonijiet magħhom. Ovvjament id-dokument min ikun qed jibgħat id-dokumenti jintbagħthom skont l-arranġament li jkun hemm bejn il-klijent tagħna u min qed jibgħat id-dokumenti. U aħna min-naħa tagħna, mhux dejjem inkunu aware ta' dan l-arranġament li jkun hemm bejniethom. Meta kont qed indur id-dokumenti, li rajt huwa li l-kurjer jidher li ġie mingħand PS International. PS International m'hijiex kumpanija li aħna nafuha, dak iż-żmien. Imbagħad meta komplejt indurhom, rajt li dan kien u qed jikkaverjaw shipment ta' Red Lentils mill-Kanada għal Sri Lanka. Dak iż-żmien kellna klijent wieħed li jitredja f'din it-tip ta' commodity, eżatt li kien Kohinoor International General Trading. Allura jiena dakinhar stess bgħatt imejl lil Kohinoor General Trading fil-general imejl address tagħhom, li fih hemm Mr Fahima Satu Muhammad Asim u staqsejthom jekk ma kinux qed jistennew xi sett ta' dokumenti jikkaverja shipment ta' għazz mill-Kanada għal Sri Lanka. Huma mal-ewwel ikkonfermaw li iva, kienu qed jistennewhom. Ovvjament, jiena ridt noqgħod attenta min-naħa tiegħi biex mhux naqbad u nibagħtilhom id-dokumenti u dak. Allura saqsejthom għall-bill of lading number. Meta saqsejtu għall-bill of lading number, huwa mill-ewwel irrispondieni u tagħni l-bill of lading number. Meta ovvjament ikkumparajtu mad-dokumenti li kelli, kien jaqbel, allura jiena bgħattlu kopja tad-dokumenti. Meta bagħtlu kopja tad-dokumenti, jiena għedtlu li aħna dawn irċevejnihom u mingħajr l-ebda istruzzjonijiet ta' xejn u tlabtu għal iktar instructions kif ħa jiġu hħendiljati. Jiena din ipprezentajt il-correspondence li kienet is-CS4³⁰. Imbagħad fil-15 ta' Jannar u fis-26 ta' Jannar, irċevejna tliet couriers oħra mingħand PS International li dawn kienu tħallsu, jiġifieri kellhom instructions, kellhom invoice u aħna instructions. L-ewwel komunikazzjoni li aħna rċevejna fuq dawn is-sett ta' dokumenti li aħna rċevejna fil-11 ta' Jannar kienet fil-11 ta' Marzu mingħand Boni. Fil-fatt inizjalment, meta konna rċevejna l-messaġġ, huma kienu qed jirreferu għall-ammont ta' 157,500 li aħna ma stajniex inkunu nafu ma' liema sett ta' dokumenti huwa abbinat għax ovvjament aħna inizjalment dawn id-dokumenti kienu ġew mingħajr instructions

---

²⁷ Folio 296

²⁸ Folio 297

²⁹ Folio 298

³⁰ Folio 317

xejn. Imbagħad kienu rrispondewna u kienu tawna l-courier waybill number u hemmhekk imbagħad irrealizzajna għal liema sett ta' dokumenti kienu qed jirreferu għax ovvjament aħna kellna l-courier waybill.'

Tispjega ukoll li għal bank konvenut kienet l-ewwel darba li li rċevew mingħand l-attriċi fir-rigward ta' dawn il-konsenji, dan fil-11 ta' Jannar. Tgħid li wara kienu irċevew set ta' tlett dokumenti oħra, issemmi d-dati ta' dokumenti riċevuti wara, dik tal-15 ta' Jannar, u 26 ta' Jannar. Tixhed li anke dawn kienu riċevuti mingħand l-attriċi u kienu tħallsu mingħajr problemi għax id-dokumenti riċevuti kienu akkumpanjati mid-dokumenti opportuni nkluż l-instruzzjonijiet għal pagament.

Dwar dak li okkorra bejn il-Bank konvenut u the Bank of New York Mellon tixhed:-

“Christine Saliba: *Kif kont qed ngħid l-ewwel, l-ewwel messaġġ irċevejniah fil-11 ta' Marzu. Dak il-ħin minħabba li jirreferu għall-ammont ma konniex nafu, imbagħad meta tawna courier waybill, aħna sirna nafu għal liema sett ta' dokumenti qed jirreferi, eżatt. Hemmhekk imbagħad aħna nfirmajna lill-klijent għednilhom isma', aħna rċevejna dan il-messaġġ, għidilna inti kif ħa tħallas. U lill-Bank of New York Mellon konna qed nirrisponduhom ngħidulhom isma', aħna dawn id-dokumenti konna rċevejnihom, irċevejnihom mingħand PS International u kif aħna rċivejnihom kienu mingħajr instructions u lanqas invoice.*

Dr Paul Micallef Grimaud: *Qabel ma rċevejtu dan id-dokument tal-11th January tal-waybill, Bank of New York Mellon, jew PS International, jew il-klijenti tagħkom, xi ħadd minnhom, kienu avvċinawkom, kienu qalulkom xi ħaġa?*

Christine Saliba: *Le, xejn. Qatt ma ġejna nfirmati dwar dan is-sett ta' dokumenti li kien ġej fil-11 ta' Jannar. Qatt ma konna nkunu nafu.*

Dr Paul Micallef Grimaud: *Imbagħad wara mal-Bank of New York Mellon, kien hemm din il-korrispondenza u kif tħalliet? X'kien l-eżiku?*

Christine Saliba: *Prattikament bqajna sejr in to and fro, I mean il-klijent ma taniex instructions biex iħallas u l-Bank of New York Mellon konna qed ngħidulu l-istess affarijiet.”³¹*

Sarilha kontro eżami. Tagħmel referenza għal dokument CS8³² ukoll għad-dokumenti CS4 (*supra*) u terġa tispjega li dawn kienu l-istruzzjonijiet lil Bank konvenut irċeva mingħand Kohinoor, issa ntestati **Documentary Collection Service**, bl-istruzzjonijiet illi d-drawee kellu jkun Marina Commodities Canada.

³¹ Folio 336

³² Folio 339a

Ukoll fejn kellhom jiġu depositati l-flejjes u ġo liema kont mal bank konvenut. Tgħid li Kohinoor bagħatu ukoll kull dokument opportun relatat ma din il-konsenja biex jagħti struzzjonijiet lil Bank konvenut kif kellu jipproċedi. Għalhekk dawn kienu dokumenti estraneji għal dawk lil bank irċeva mingħand l-attriċi għalkemm relatati ma l-istess merċe.

Għalhekk tixhed li meta rċevit struzzjonijiet mingħand Kohinoor l-istruzzjonijiet *to go to debit* kienu jfissru li :- **Christine Saliba:** *Le, just nixtieq nikkoreġi din il-biċċa tax-xogħol. Orrajt, to do debit, ifhimni, hija self-explanatory, imma jien ma nistax niddebita l-kont tal-klijent mingħajr ma jkollli a specific instructions on how to pay. Irridu nżommu ġo moħħna wkoll li jiena la kelli l-purchase invoice u ma kelli xejn. Jiena imbilli l-klijent qed jgħidli advice to debit, I mean jiena tfisser ħafna u ma tfisser xejn. Il-klijent irid itini l-instructions biex jiena nimxi skont l-instructions tiegħu. I mean u jiena dawn l-instructions qatt ma rċevejthom. L-unika instructions li imbagħad kien bgħattli huwa fejn għandi nipprezenta d-dokumenti għall-pagament.*³³

Fuq il-konsenji li segwew wara mingħand l-attriċi u l-ħlas b'suċċess fil-konfront qalet; **Dr Franco Galea:** *U naqblu li l-consignments ta' wara, l-istess supplier, l-istess klijent tagħkom, hemmhekk intom dejjem, għax anke qalilkom il-klijent, dejjem ħallastu lil klijenti tiegħi.*

Christine Saliba: *Bid-differenza huwa li d-dokumenti li rċevejna wara, id-dokumenti dejjem kienu akkumpanjati being with instructions, documentary instructions. Iġifieri jiena bħala Bank, kelli instructions speċifiċi kif għandi niħhandiljahom. U jiena dawn id-dokumenti ma jistax intellaqhom minn idi jekk ma nħallasx, allura jiena huwa fl-obbligu tiegħi li jiena ma ntellaqhomx qabel ma nħallas.*³⁴

Magħluqa il-provi l-Qorti rat ukoll in-noti ta' sottomissjonijiet.

Ikkunsidrat.

Illi kif intqal fil-ftuġ ta' din id-deċiżjoni jidher lil Qorti hija rinfaċċata b'żewġ versjonijiet diametrikament opposti dwar dak li ġie mibgħut u konsegwentement

³³ Folio 338

³⁴ Folio 339

irċieva l-bank konvenut mingħand is-soċjeta attriċi; il-covering letter 'l hekk imsejjha Direct Collection li fuqha bl-applikazzjoni ta' URC 522 l-attriċi sserrah l-azzjoni tagħha barra fuq principji ta' dritt ċivili generali ta' responsabilita'.

Mill-lat ġurisprudenzjali dwar il-piżu l-onu tal-prova jingħad dan:-

- **Lawrence Borg pro et. noe. vs John u Martha Scerri.**³⁵

“Il-grad ta' prova rikjest fil-kamp civili, b'differenza minn kawzi kriminali fejn il-ligi tesigi li l-prova tal-htija ghandha tirrizulta mingħajr dubju ragjonevoli, hija dik li jkun hemm certezza morali f'mohh il-gudikant. Din c-certezza morali rikjesta f'kawzi civili hija l-effett tal-bilanc ta' probabilitajiet. Mera possibilita' mhux sufficjenti biex tirradika r-responsabilita' civili. (“Frank Giordmania Medici et vs William Rizzo u Gaetana Rizzo” - P.A. (NC) - 28 ta' April, 2004).

Illi fil-kawza fl-ismijiet “Farrugia vs Farrugia” minn din il-Qorti fl-24 ta' Novembru, 1966, ingħad illi:-

“l-konflitt fil-provi huma haga li l-Qrati jridu minn dejjem ikunu lesti għaliha. Il-Qorti ghandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg verzjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita u speċjalment dawk tal-konsistenza u verosomiljanza, ghandhiex teskludi lill-ohra, anke fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f'kawzi civili, huma generalment sufficjenti għall-konvinciment tal-gudikant”.

Illi fil-kawza fl-ismijiet “George Bugeja vs Joseph Meilak” (P.A. (TM) - 30 ta' Ottubru, 2003) ingħad illi:

“Fil-kamp civili għal dak li hu apprezzament tal-provi, il-kriterju ma huwiex dak jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjonijiet furniti lilu, imma jekk dawn l-istess spjegazzjonijiet humiex, fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja, verosimili. Dan fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, sostrat baziku ta' azzjoni civili, in kwantu huma dawn, flimkien mal-proponderanza tal-provi, generalment bastanti għall-konvinciment. Ghax kif inhu pacifikament akkolt, ic-certezza morali hi ndotta mill-preponderanza tal-probabilitajiet. Dan għad-differenza ta' dak li japplika fil-kamp kriminali fejn il-htija trid tirrizulta mingħajr ma thalli dubju ragjonevoli”.

Illi minbarra dan fis-sentanza gja citata fl-ismijiet “Farrugia vs Farrugia” ingħad illi:-

³⁵ Deċiża 30.06.2010 882/2003RCP

“mhux kwalunkwe tip ta’ konflitt ghandu jhalli lill-Qorti f’dak l-istat ta’ perplessita li minhabba fih ma tkunx tista’ tiddeciedi b’kuxjenza kwjeta u jkollha taqa’ fuq ir-regola ta’ in dubio pro reo”.

Illi wkoll fil-kawza fl-ismijiet “Emmanuel Aquilina vs Lorraine Farrugia” (P.A. - 28 ta’ Gunju, 2001) inghad illi:-

“fil-fatt huwa wkoll principju assodat fil-gurisprudenza taghna illi l-verosomiljanza hija forma ta’ korroborazzjoni”.

Illi f’dan il-kunetst jinghad ukoll illi l-komportament tal-partijiet quddiem minn ghandu jiddeciedi huwa fattur li jista’ wkoll importanti sabiex wiehed jara jekk dak li xhud ikun qiegħed jghid ghandux mis-sewwa jew le.

...

Illi l-fatt jibqa li huwa principju rikonoxxut illi l-gudikant hu fid-dmir li jiddeciedi “iuxta allegata et probata” u dan jimporta illi d-decizjoni tieghu jew tagħha tkun estratta unikament mic-cirkostanzi tal-fatti migbura u mill-provi mressqa mill-partijiet fil-kawza u dan in omagg tal-massima legali li min jallega jrid jipprova.”

- Jean Pierre Azzopardi et. vs Brother Austin Gatt et³⁶

“F’dan il-kaz, kif espost kjarament fir-rikors tal-appell u r-risposta għall-istess rikors, il-Qorti hija rinfaccjata kultant b’verzonijiet differenti u aktar minn hekk, interpretazzjonijiet opposti għall-provi voluminużi li tressqu. Dan jirrizulta wkoll mill-kontenut tas-sentenza appellata.

*F’sitwazzjonijiet bħal dawn kif espost fit-trattat tieghu **Trattato di Diritto Giudiziario Civile Italiano** (Vol. III.pag. 380–382 il-gurist **Mattirolo** kiteb hekk:-*

“Una regola di dottrina e di giurisprudenza generale reca che 'semper onus probandi ei incumbit qui dicit', ossia che 'semper necessitas probandi incumbit illi qui agit'. In verita`, il principio di eguaglianza civile che nella pratica dei giudizi si traduce nel principio della parita` di trattamento assicurata alle parti, non permette che si presti fede piuttosto all'allegazione dell'uno che a quella dell'altro dei litiganti. Quindi ciascuna delle parti deve provare i fatti, che essa allega a sostegno del proprio assunto; e l'autorita' giudicante deve pronunziare juxta allegata et probata .... Applichiamo questa regola all'una e all'altra parte.

---

³⁶ App. Civ 1995/97 JRMdeċiża 15/12/2015

“(a)Il primo ad agire nella causae ad allegare un fatto, da cui egli pretende sia per risultare un cambiamento nello stato attuale del diritto, e' l'attore ; e perciò attori onus probandi incumbit. Quindi nelle cause in cui si propone un'azione reale l'attore dovrà provare il fatto dal quale deriva il dominio, ... ; se egli invece promuove un'azione personale, dovrà pure provare quel fatto, quell'avvenimento da cui nacque il suo diritto e la conseguente obbligazione del convenuto . L'attore, che non provi, deve soccombere : actor non probante, reus est absolvendus. Conseguentemente, in presenza di una domanda non provata, il convenuto può limitarsi a negare il fatto allegato, ma non provato dall'attore; e il giudice debbe senz'altro assolverlo.

b)Se l'attore abbia fornito la prova dei fatti che stanno a base della sua domanda, il convenuto, il quale voglia con qualsiasi eccezione o difesa modificare o distruggere lo stato attuale risultante dalle prove dell'attore, dovrà, dal suo conto, dare la prova di quei nuovi fatti, che egli allega e su di cui e' fondata la sua eccezione : onde la massima 'onus probandi incumbit actori', vuol essere completata con quest'altra 'reus in excipiendo fit actor'

*“Fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell Inferjuri deciza fit-12 ta’ April 2007 fl-ismijiet **Joseph Tonna v. Philip Azzopardi** intqal li:-*

“In materja ta` provi, gie diversi drabi ritenut illi r-regoli l-aktar prevalenti fl-ordinament guridiku taghna jidhru li huma dawn:-

“Ibda biex ir-regola tradizzjonali tal-piz tal-provi timponi a kariku tal-parti li tallega fatt l-oneru li ggib il-prova ta’ l-ezistenza tieghu. Tali oneru hu ugwalment spartit bejn il-kontendenti, sija fuq l-attur li jsostni l-fatti favorevoli li jikkostitwixxu l-bazi tad-dritt azzjonat minnu (actori incumbit probatio), sija fuq il-konvenut ghas-sostenn tal-fatt migjub minnu biex jikkontrasta l-pretiza tal-attur (reus in excipiendo fit actor)–

“(i)Fil-kors tal-kawza dan il-piz jista` joxxilla minn parti ghall-ohra,ghax, kif jinghad, ‘jista jkun gie stabbilit fatt li juri prima facie li t-tezi ta’l-attur hija sostenuta’–AraVol. XXXVII/i/577 ;

“(ii)Il-gudikant adit mill-meritu tal-kaz hu tenut jiddeciedi iuxta allegata et probata, u dan jimporta li d-decizjoni tieghu tigi estratta unikament mill-allegazzjoni tal-partijiet. Jigifieri, minn daw k ic-cirkustanzi tal-fatti dedotti ghab-bazi tad-domanda jew ta’ l-eccezzjoni u l-provi offerti mill-partijiet. Jikkonsegwi illi d-dixxiplina tal-piz tal-provi ssir bazi tar-regola legali tal-gudizzju ‘n kwantu timponi fuq il-gudikant l-konsiderazzjoni li l-fatt allegat mhuwiex veru ghax mhux ippruvat;

“(iii)Il-valutazzjoni tal-provi hu fondat fuq il-principju tal-konvinciment liberu tal-gudikant. Lilu hu moghti l-poter diskrezzjonali tal-apprezzament tar rizultanzi probatorji w allura hu liberu li jibbaza l-konvinciment tieghu minn daww il-provi li hu jidhirlu li huma l-aktanr attendibbli w idoneji għall formazzjoni tal-konvinciment tieghu.’

Magħmula din ir-rassenja ġurisprudenzjali qasira, il-Qorti tagħraf illi l-attriċi tallega u timbotta l-azzjoni talli l-Bank konvenut, li reħa minn idejh id-dokumenti relatati mal-konsenja ta’ l-għażż lil konvenut, bla ma aċċerta l-pagament, huwa responsabbli lejha għal dan. Tibbaža’ l-argument tagħha fuq il-prinċipji ġenerali ta’ responsabilità u tmexxija tal-Bank bħala bonus *pater familias* ukoll fuq ‘l hekk imsejjha regolamenti URC 522.

Għal kompletezza u biex wieħed jifhem aħjar dak vantat mill-attriċi, l-Qorti se tagħmel referenza għad-definizzjoni ta’ dik l-metodoloġija lil attriċi tgħid li kellha tkun adottata biex jiġi assigurat il-pagament lilha.

“Direct Collection

Summary of Direct Collection

*A draft, bill of exchange, or similar instrument presented by a bank, acting as agent of the maker or holder, to the drawee for acceptance or payment. The most common form of such collection involves the presentation of a draft to a drawee, with or without accompanying documents such as bills of lading or negotiable warehouse receipts. A draft to which such documents are attached is a documentary draft, **and it is understood that the documents will be released by the bank to the drawee only upon acceptance or payment of the instrument, as the case may be.** A draft not accompanied by documents is said to be clean. **As a practical matter, the maker or holder of a draft for presentation will use a direct collection form supplied by his bank; this form contains instructions** such as what the bank should do if the draft is refused, when to collect interest, and at what rate. This form, as well as any accompanying documents, will be sent to a correspondent of the maker's bank in the drawee's city; this local (i.e., presenting) bank will contact the drawee and endeavor to secure acceptance or payment. Depending upon the instructions given in the direct collection form, the acceptance may be held by the presenting bank until maturity, or returned to the maker. If the instructions call for the actual collection of funds, the presenting bank will obtain such funds from the drawee, remitting them to the maker's bank for credit to his accountz. **(Main Author: William J. Miller).** (tipa grassa enfasi tal-Qorti).*

Jiġi nutat ukoll lis-soċjeta’ attriċi ma għażlitx li tibgħat id-dokumenti relatati tramite l-bank tagħha imma direttament lil bank magħżul mill-konvenut. Fil-fatt

l-avukat tal-konvenut f'sensiela ta' mistoqsijiet tiegħu li saru lil Gilligan³⁷, ukoll fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, jagħmel id-differenza ta' 'l hekk imsejjha Documentary Collection u Direct Collection, fejn allura f'ta' l-aħħar, il-bejjiegh jiffranka l-flus tal-*processing* tal-Bank tiegħu billi jibgħat id-dokumenti direttament lil bank tax-xerrej, però jkollu anqas verifiki fir-rigward tad-dokumenti mingħuta.

Ma din id-Direct Collection l-attriċi torbot ir-regolamenti msemija URC 522.

Dawn ir-regolamenti msejja Uniform Rules For Collection (URC) nru. 522 *inter alia* u n succint jistabilixxu regoli itizi għal użu ta' strumenti ta' kreditu, id-dokumenti li għandhom jiġu mibgħuta, kif isir il-ħlas u r-rilaxx tal-merkanzija. Jitkellmu ukoll fuq responsabilitajiet tal-partijiet involuti fin-negozju u l-operat tal-banek involuti f'dan.

Però biex sew japplikaw dawn ir-regolamenti, kif sew qal il-bank konvenut, jirriżulta li *1. the "principal" who is the party entrusting the handling of a collection to a bank*³⁸ fil-kaz tagħna il-bejjiegh jrid jassigura li *"1. All documents sent for collection must be accompanied by a collection instruction indicating that the collection is subject to URC 522 and giving complete and precise instructions. Banks are only permitted to act upon the instructions given in such collection instruction, and in accordance with these Rules."*

Tant li fit-tieni regola jingħad li *"2. Banks will not examine documents in order to obtain instructions."*

Minn naħa l-oħra l-artikolu 9 ta' l-istess regoli jqiegħed fuq il-bank l-obbligu li jagixxi bil *"Good faith and Reasonable care*

Banks will act in good faith and exercise reasonable care."

Huwa indubitat li għalhekk l-obbligi tal-bank, involut f'dan it-tip ta' arrangament hu li jagixxi in *bona fede*, l-obbligu fuqu mill-lat ċivili huwa dak ta' *bonus pater familias*, però dana l-obbligu jiskatta biss jekk ikun riċeventi ta' l-istruzzjoni kollha involuti u kompleti biex jiġi assigurat l-ewwel il-pagament imbagħad ir-rilaxx tad-dokumenti għar-rilaxx sussegwenti tal-merce f'idejn ix-xerrej. **Tant lil bank darba li jirċievi id-dokumentazzjoni kollha huwa priv milli jindaga oltre, imma hu obligat illi jaderixxi ma dak hemm stipulat u li jkun ġie**

³⁷ Folio 177

³⁸ 1995 Revision in force as of January 1, 1996 Leaflet Version, ICC No.522LF

miftiehem bejn il-partijiet fin-negozju għalkemm hu jkun *res inter alios acta* għal tali ftehim.

Ta' interess dak li jgħid l-artikolu 13 ta' l-istess regoli :

"Disclaimer on Effectiveness of Documents.

Banks assume no liability or responsibility for the form, sufficiency, accuracy, genuineness, falsification or legal effect of any documents(s), or for the general and/or particular conditions stipulated in the document(s) or superimposed thereon; nor do they assume any liability or responsibility for the description quantity; weight, quality, conditions, packing, delivery, value or existence of the goods represented by any document(s), or for the good faith or acts and/or omissions, solvency, performance or standing of the consignors, the carriers, the forwarders, the consignees or the insurers of the goods, or any other person whomsoever."

Għalhekk huwa ċar li jibqa' responsabilità' tal-mittent li jassigura l-integrità' u kpletezza tad-dokumenti rimandati lil bank magħżul. Huwa hekk biss li tista' jiskatta l-applikazzjoni ta' dawn ir-regoli.

Huwa ċar għalhekk lil Qorti trid tagħmel eżerċizzju ta' valutazzjoni ta' provi mressqa a bażi tal-prinċipji ġia enunċjati biex tara, tgħarbel u tifhem liema mill-partijiet qegħda fuq il-baži tal-probabbli tgħid is-sewwa.

Ikkunsidrat ulterjorment.

Kif sew ikkummenta l-konvenut fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, is-soċjeta' attriċi kienet karenti fil-produzzjoni tagħha tax-xhud li fil-verita kienet dik li kienet involuta direttament fl-*iskennjar* tad-dokumenti neċessarji, senjatament il-Collection Document, plus l-invoice, u tqegħid ta' l-istess fil-Fedex File li ntbagħat lil bank konvenut.

Nikki Perez fil-fatt, xhud prinċipali f'din il-vertenza tat il-versjoni tagħha biss permezz ta' dikjarazzjoni li ma tidhirx li hi waħda ġuramentata. U waqfet hemm. Fil-verita' s-soċjeta konvenuta ma hassitx il-bżonn li titlob li din titressaq bħala xhud tagħha jew li tikkontro-eżaminaha, forsi minħabba n-nuqqas ta' ġurament. Imma għal fini ta' kjarezza u biex il-Qorti ttipprova tifhem x' dokumenti ntbagħtu qegħda tikkonsidra *n funditus* din id-dikjarazzjoni qasira.

In ġenerali Perez tgħidilna li hija prassi standard li tigi dejjem mibgħuta *cover letter* bl-istruzzjonijiet f'dawn it-tip ta' tranżazzjonijiet. Tkompli li *a clear cover letter was scanned as a part of the full set of documents*. Tgħid li hu prattika standard li *jigi scanned* kull dokument. Li jkun *very unusual* li jithallew barra żewġ *cover pages*, jew li dawn jisparixxu mid-dokumentazzjoni. Tgħid li huma, żammew scan tad-dokumenti kollha mibgħuta. Tgħid li **hi kienet kunfidenti** li d-dokumenti mibgħuta kienu jinkludu l-*cover letter*.

Dawn id-dokumenti mibgħuta mis-soċjeta attriċi ġew kif rajna esebiti flimkien ma kull rekord relatati magħhom.

L-istess però ġara da parti tal-bank attur li presenta dak li skontu rċeva, bl-istorja ta' l-iscan ta' l-istess.

L-attriċi tippretendi lil bank konvenut, darba kif minnu mistqarr, irċeva bil-FedEx set dokumenti mhux kompluti, tant li ma kienx jaf x'kellu jagħmel bihom, li kellu jagħmel kuntatt mas-soċjeta' attriċi, il-mittenti. Il-bank konvenut jirribatti dan billi jargumenta li hu ma kellu ebda relazzjoni mas-soċjeta' attriċi, kien sajjem minn kull ftehim li seta' sar fil-konfront ta' dan in-negozzju, u għax għaraf li Kohinoor bħala klijent tiegħu, ikkomunika miegħu. Izid li ukoll li kien attent qabel ma telaq il-Bill of Lading originali minn idu għax għamel il-verifiki kif ġia espost.

Oltre dan, il-Qorti ma tistax ma tagħtix piż għax-xhieda fit-tul ta' Christine Saliba li kienet hi, minn naħa tal-bank konvenut riċeventi, li ħadet ir-responsabilità' tad-dokumenti mibgħuta mill-attriċi.

Saliba tat rendikont dettaljat u baqgħet konsistenti anke n kontro eżami ta' dak li sabet meta nfetaħ il-FedEx, l-fatt lid-dokumenti kienu privi minn struzzjonijiet, l-fatt li hi għaddiet biex tikkomunika mal-klijent minnhom magħruf u kif imxiet fir-rigward. Xejn mix-xhieda tagħha ma jinduċi xi dubbju f'moħħ il-Qorti.

Il-bank konvenut kien sod fil-fatt li hu ma rċieva qatt il-*cover letter* neċessarja u dan *ab initio* anke mal-investigazzjoni inizjali li saret mill the Bank of New York Mellon. Fil-fatt kull konsenja sussegwenti u negozzju li sar bejn il-partijiet bl-attriċi bħala mittenti ma rriskontra ebda problema għax kellha kull dokument *in order*.

Il-Qorti tara li fil-konfront ta' dak li okkorra, għalkemm kull parti ssostni li fil-FedEx kien hemm id-dokumenti kollha kif scenjati, għax fuq kollox din tibqa' l-

mistoqsija, mhux x'gie scanned, imma xi tqiegħed, però ma tistax tattribwixxi ebda responsabilta' lil bank konvenut għaliex tqies lil provi mressqa minnu ta' dak li rċeva huma verosimili. Jekk l-attriċi kellha provi oħra kif ittanta jixhed Anthony Gilligan, baqgħet sajma milli tiproduċihom. Il-Qorti ma ssibx lil bank aġixxa b'xi mod irresponsabbli jew negligenti jew traskurat fis-sitwazzjoni li kien rinfacċat biha. Messux għamel kuntatt mal-mittent tad-dokumenti, *ex abundanti cautela* u l-fatt li dan ma sarx ma jqiegħedx fuq il-bank il-ħtija mfittxa mill-attriċi.

Fl-aħħar mill-aħħar il-Qorti tagħraf ukoll illi l-attriċi llum tinstab f'posizzjoni ferm prekarja għaliex ix-xerrej qata' kull kuntatt magħha u hi baqgħet sprovista minn somma konsiderevoli ta' flus.

Però dan ma jwassalx biex hi tingħata raġun, konsegwentement taqta' u tiddeċiedi billi tiċhad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż għaliha.

Onor. Miriam Hayman.

Imħallef

Maraya Aquilina

Dep. Reg